

КАТАЛОГ ОЗИМОГО РІПАКУ

МЕРСЕДЕС
ШРЕК
АТОРА
КУГА

- КІКЕР** ◆ новий
- РАГНАР** ◆ новий
- МЕНТОР** ◆ новий
- КЛАВІР КЛ** ◆ новий

NORDDEUTSCHE PFLANZENZUCHT

Ми сприяємо зростанню якості.

Майстер
пізнього висіву

Резистентність
до вірусу пожовтіння
турнепсу

Відмінна
посухостійкість

Висока стійкість
до розтріскування
стручків

Дуже швидкий
ріст восени

Відмінне
здоров'я

Компактний
ріст

Стабільна
урожайність за
різних умов під
час збирання

Витривалі сходи

Резистентність
до кили капусти

Високий вихід
олії

Резистентність до
фомозу кореневої
шийки і стебла

Толерантність
до вірусу пожовтіння
турнепсу

Відмінна
зимостійкість

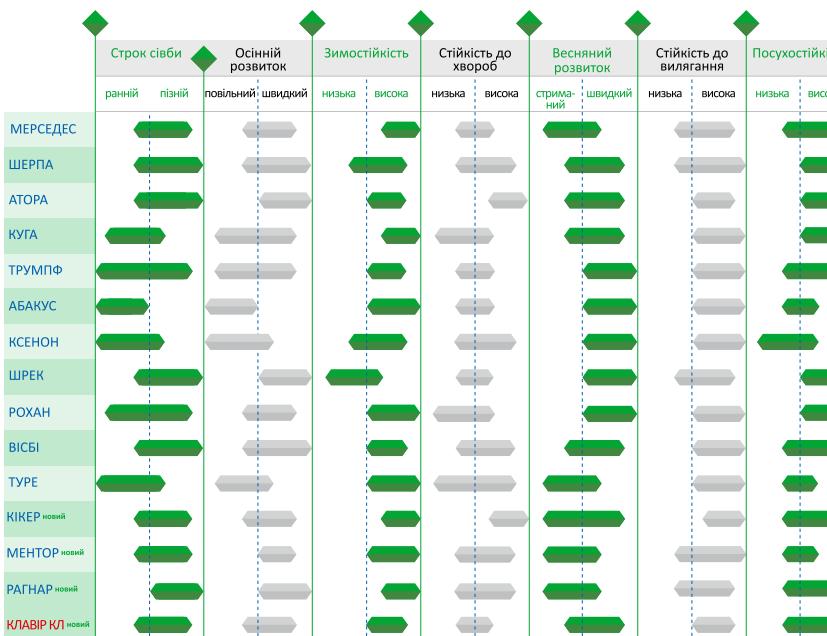

Гомогенне
цвітіння

Чудова
придатність до
збирання за
різних умов

ХАРАКТЕРИСТИКА ГІБРИДІВ

Олійність гібридів NPZ

Гібрид	Кількість проб	Середній вміст олії, %
АБАКУС	3	44.4
ВІСБІ	3	44.7
РОХАН	3	44.5
КСЕНОН	6	45.7
ТРУМПФ	8	47.4
ШЕРПА	5	45.7
ШРЕК	7	48.4
МЕРСЕДЕС	8	48.8
ТҮРЕ	8	48.4
АТОРА	6	48.2
КУГА	6	47.7
КІКЕР	6	47.4
МЕНТОР	7	48.1
РАГНАР	5	46.7
КЛАВІР КЛ	6	46.9

Джерело: результати випробувань
Українського інституту експертизи сортів
рослин (УІЕСР), 2010-2019 рр.

Шановні клієнти та партнери,

За останні роки ми разом навчилися, як поводитись із зростаючою посухою влітку. Багато господарств починали з посівом дуже рано, іноді наприкінці липня. Це свого часу перевернуло уяву про технологію посіву з ніг на голову, але ті, хто робив все правильно, досягали дуже хороших результатів.

Наразі ми спостерігаємо іншу суттєву кліматичну зміну – цьогорічна зима була найтепліша з тих, що ми всі з Вами пам'ятаємо. Це означає посіви, які зійшли пізно восени, мали ще змогу досягти до входу в зиму достатньої фази розвитку, і розвиток продовжувався взимку. З одного боку це добре, але з іншого - часове вікно для інфікування рослин ріпаку хворобами збільшилось. Це може бути новим викликом не лише для технології вирощування але й для якості селекції гібридів озимого ріпаку що вирощуються в українських господарствах. Команда NPZ дуже компетентна в цих питаннях та допомагає сільгоспвиробникам порозумітися з новими умовами.

Так як змінився тиск хвороб та шкідників, ми пропонуємо на ринку гібриди з покращеною стійкістю до домінуючих ріпакових хвороб. Такі як KIKEP з резистентністю до Phoma lingam (APR37 = RlmS) та високою стійкістю проти Verticillium, або РАГНАР з новою стійкістю до вірусу пожовтіння турнепсу (TuYV). Для сільгоспвиробників, які стикаються з проблемою ураження ріпаку килою капусти, маємо гібрид МЕНТОР. А також, починаючи з цього року, розширюємо наші можливості в сегменті Clearfield з новим гібридом КЛАВІР КЛ, який також має сильну стійкість до Phoma lingam (APR37 = RlmS), і таким чином допомагає сільгоспвиробникам, що вирощують КЛ-гібриди, бути ще впевненнішими в своїй технології захисту.

Метою має стати максимально ефективне збалансоване застосування засобів виробництва з досягненням найвищого потенціалу урожайності, щоб в результаті досягти високого прибутку. Для цього треба робити все правильно, добре розуміти регіональні особливості технології і ретельно дотримуватись їх.

Ми і надалі прагнемо підтримати Вас у цьому завданні та реагувати на зміну умов.

Ваш Міхаель Рязановський,
директор ТОВ «НПЦ УКРАЇНА»

АТОРА є гібридом нового покоління, в якому поєднуються потужний швидкий ріст восени, стрімке відновлення весною та середньопізнє дозрівання. За цими ознаками він схожий з легендарним АРТУСом, але як додатковий бонус, **АТОРА** має розлогий тип габітусу в поєднанні з середньовисоким типом, що покращує гомогенність та підвищує стійкість до вилягання. Потужна коренева система робить **АТОРА** придатною до вирощування як на легких так і важких ґрунтах. Особливо виразно **АТОРА** відзначилась у Менському районі Чернігівської області в 2017 році, ставши лідером демо

випробувань з урожайністю 56,2 ц/га в заліку з поміж 48 гібридів різних селекцій (середня урожайність по демо досліду склала 45,4 ц/га). Стійкість **АТОРИ** до хвороб стебла ріпаку з поміж інших гібридів, було відзначено в Європі як найвищу. За результатами державних сортовипробувань в Польщі в 2016 р. **АТОРА** має високу стійкість до фомозу, склеротиніозу, альтернаріозу та особливо до вертицильозу, який є найменш прогнозованим та часто зустрічається на посівах в різних регіонах України.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти			
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток			
Строки посіву*		Ранній непридатний	Оптимальний	Пізній	Дуже пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²	50 - 55 рослин/м ²	
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	30 - 33 рослин/м ² 11 - 10 см	37 - 45 рослин/м ² 9 - 7.5 см	47 - 52 рослин/м ² 7 - 6.5 см	
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 39 рослин/м ² 6 - 5.7 см	
Початковий ріст			інтенсивний		
Розвиток восени			дуже швидкий		
Схильність до витягування точки росту			середня		
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			хороша		
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			задовільна		
Зимостійкість			дуже висока		
Відновлення вегетації			середнє		
Весняний розвиток			швидкий		
Цвітіння		середньопізнє, на 3-4 дні пізніше від гібриду ШЕРПА			
Толерантність до фомозу			висока		
Толерантність до склеротиніозу			дуже висока		
Висота рослин			середньовисокий, 175 – 180 см		
Посухостійкість			дуже висока		
Стійкість до вилягання			дуже висока		
Тип дозрівання			середньопізній		
Стійкість до розтріскування стручків			висока		
Придатність до нетривалого перестою			придатний		

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

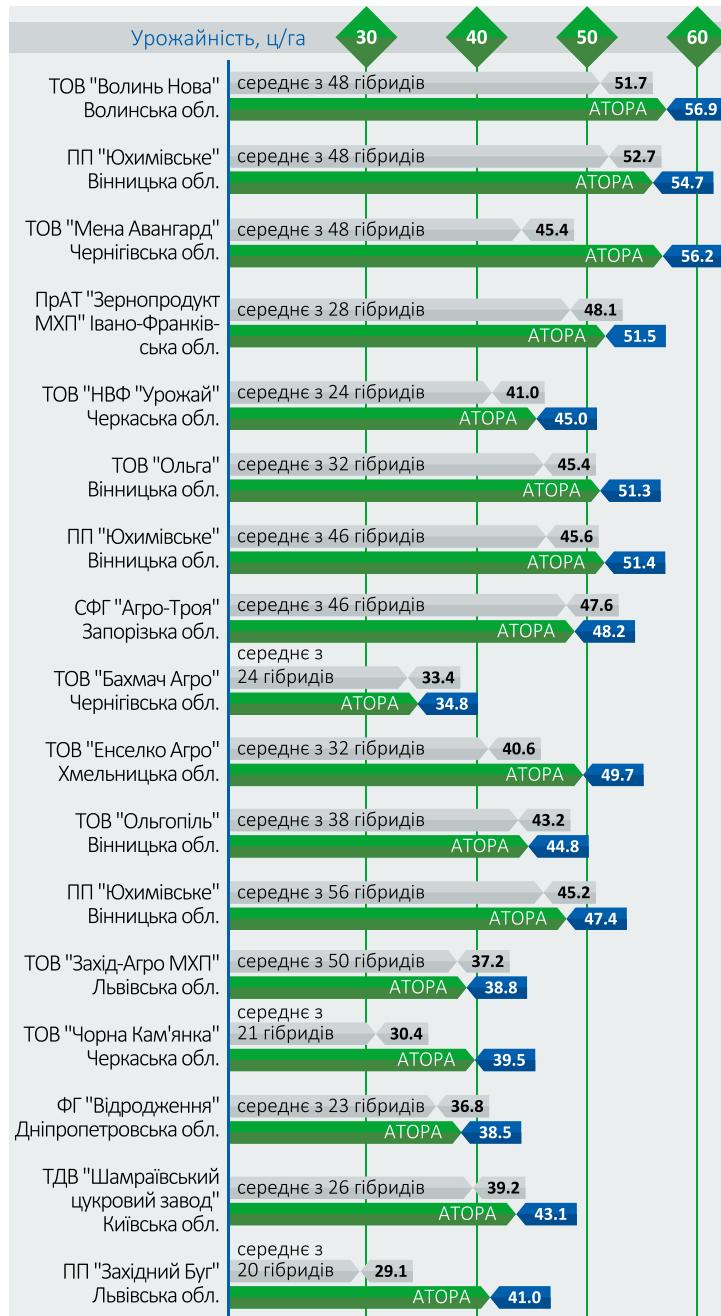
**. вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Порівняння захворювань стебла вертицильозом та іншими хворобами и у %, Польща 2016 р.

Джерело: Польща, PDO та сортовипробування 1 та 2/3 років, офіційні дані по бонітуванню захворювання стебла хворобами (комплекс з вертицильозу, фомозу, фузаріозу)

Перемоги гібриду АТОРА у всеукраїнських демонстраційних посівах, 2017-2019 рр.

Джерело: результати міжнародних селекційних компаній в перерахунку на 7% вологості, 2017 - 2019 рр.

Підприємство: ФГ «Чайка»

Область: Дніпропетровська
Орина площа: 600 га

Максим Чайка, заступник директора: «Минулого року гібрид АТОРА приємно здивував. По відношенню з іншими гібридами АТОРА як з осені так і по весні дуже активно проявляла себе в розвитку, а ще, можна відмітити — чудово відзивається на інтенсивну технологію. В 2019 році під даним гібридом було засіяно 30 га, урожайність склала 43,4 ц/га. В середньому по області урожайність складала від 23 до 32 ц/га. Під урожай 2020 року АТОРУ посіяли уже на площі 120 га, так як переконались в даному гібриді».

КУГА - це новий крок в розвитку селекції озимого ріпаку від NPZ. Поєднання стійкості до стресових умов з неймовірно високим потенціалом урожайності може дозволити собі не кожний сучасний гібрид. Батьківська лінія легендарного гібриду РОХАН вже дає чіткий натяк на адаптованість цього гібриду до різних кліматичних зон України. Помірно швидкий розвиток восени робить **КУГУ** універсальним гібридом відносно строків посіву та застосування ретардантів. Зимостійкість на дуже високому рівні, що відзначено на виробничих посівах в країнах Західної та

Центральної Європи, Білорусі та України.

Відмінна посухостійкість підтверджена останніми чотирма засушливими роками в Центральній та Південній Україні, як на дослідах так і в виробничих посівах.

КУГА є компактним гібридом з висотою 155 - 160 см та має середньораннє дозрівання. Рекордних показників урожайності на демо було досягнуто в 2017 році в ПАП «Агропродсервіс» (Тернопільська область) – 60,8 ц/га та ТОВ «Волинь Нова» (Волинська область) – 63,9 ц/га.

Типу ґрунту	легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту	оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*	Ранній	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 38 рослин/м ² 9.5 - 8.5 см	41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	25 - 28 рослин/м ² 9 - 8 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см
Початковий ріст			інтенсивний
Розвиток восени			швидкий
Схильність до витягування точки росту			слабка
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			хороша
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			хороша
Зимостійкість			дуже висока
Відновлення вегетації			середнє
Весняний розвиток			швидкий
Цвітіння	середнє, майже одночасно з гібридом ШЕРПА		
Толерантність до фомозу			висока
Толерантність до склеротиніозу			висока
Висота рослин			середньонизький, 155 – 160 см
Посухостійкість			дуже висока
Стійкість до вилягання			дуже висока
Тип дозрівання			середньоранній
Стійкість до розтріскування стручків			дуже висока
Придатність до нетривалого перестою			придатний

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Підприємство: ПП «Юхимівське»

Область: Вінницька
Орна площа: 1700 га

Район: Шаргородський
Посіяно під ріпаком: 220 га

Курдибаха Степан, заступник директора: «Гібриди від «НПЦ Україна» займають 100% наших ріпакових площ. Обрати гібрид для вирощування у виробничих посівах нам допомагають демо-посіви. У 2018 році гібрид КУГА увійшов у трійку лідерів серед 50 гібридів різних селекцій. А в минулому році гібрид КУГА підтвердив свої лідируючі якості у виробничому посіві, а саме : висока зимостійкість та посухостійкість, які допомогли нам досягнути урожайності 45 ц/га на площі 40 га».

ФГ «Світоч», Одеська область, Тарутинський район 2019 р.

КУГА легко переніс пізній заморозок 4 квітня, коли температура знизилась до -8 °C.
За результатами обмолоту гібрид КУГА показав найбільшу прибавку урожайності, а саме +3,7 ц/га до контролю*

Гібрид КУГА після нічного заморозку -8 °C 4 квітня

Гібрид що відреагував найсильніше на -8 °C 4 квітня

Фото: 5 квітня 2019 р.

*- контроль це середня залікова врожайність на 16 гібридів що склала 28,6 ц/га.

Підприємство : ТОВ «Кролевецький Комбікормовий Завод»

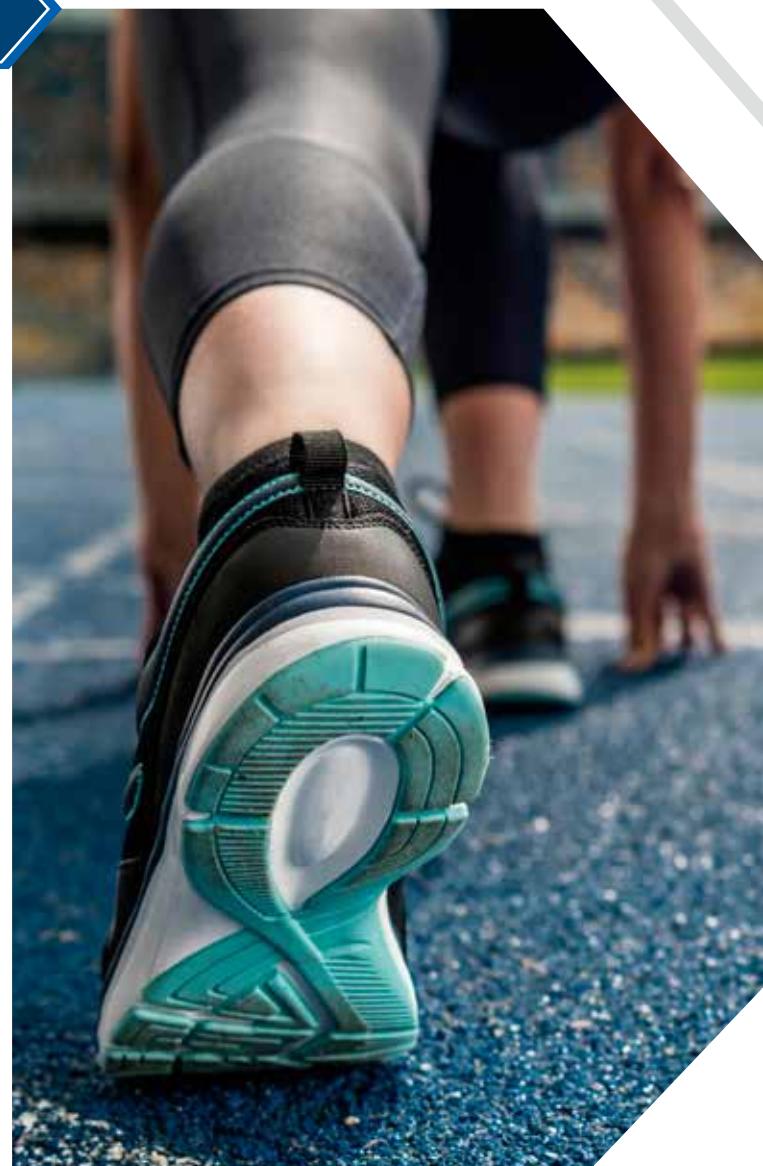

Область: Сумська

Район: Кролевецький

Посіяно під ріпаком: 18/19 р. – 2000 га, 19/20 р. – 1500 га

Олег Фрейдун, головний агроном: «Уже досить давно ми займаємося ріпаком та з року в рік висіваємо гібриди від компанії NPZ на всю площину. Кожного року ми слідкуємо за оновленням гібридів компанії та беремо новинки для посіву у себе в господарстві. Не виключенням став гібрид КУГА, який посіяли в сезоні 18/19 р. площею 250 га на супіщаних ґрунтах Чернігівської області. Так склалася обставини, що посівна компанія затянулася у 18 р. до 8 вересня, а саме завершення посіву було даним гібридом КУГА 7-8 вересня. В умовах півночі Чернінівщини це досить пізно та ризиковано з приходом ранніх приморозків, але осінь 18 р. порадувала достатньою кількістю тепла та вологи і гібрид сформував 5-6 листків до входу в зиму. Перезимівля пройшла чудово і гібрид вийшов із зими без втрат листового апарату. Відновив вегетацію гібрид рано, та вся вегетація проходила досить впевнено. В Червні 19 р. відбулася ще одна проблема для аграріїв, підвищення температури за 30 градусів, але КУГА знову досить впевнено перенесла стрес і забезпечила врожайність в 42 ц/га на круг з усієї площині. На сезон 19/20 р. ми збільшили посівну площину КУГИ майже вдвічі та далі слідкуємо за новими гібридами компанії».

КЛАВІР КЛ

Резистентність до фомозу кореневої шийки і стебла

Високий вихід олії

Цього року ми хочемо Вам представити наш новий гібрид від NPZ для технології Clearfield. **КЛАВІР КЛ** є особливим гібридом, адже CL-гібрид виведений за технологією гібридизації MSL яку використовує наша компанія. Ефективність такої комбінації українські виробники вже мали змогу оцінити з гібридом ТРАСТ КЛ. Це впливає насамперед на адаптованість рослин до умов континентального клімату, чудову регенерацію після зимівлі та дозволяє отримувати насіння з вищою масою тисячі.

З підвищенням рівня експорту українського ріпаку зростає рівень вимог щодо його якості. **КЛАВІР КЛ** також є гібридом нової генерації NPZ, а отже його селекція була направлена на високий вміст олії в насінні, що було особливо актуально для минулого року.

КЛАВІР КЛ відрізняється також високим рівнем толерантності до дії препаратів на основі імідозоліонів, що сприяє мінімізації впливу гербіциду, або ґрунтової післяяді, на урожай.

Типу ґрунту	легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту	оранка, глибоке рихлення		
Строки посіву*	Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами 10 - 9 см	33 - 37 рослин/м ² 8 - 7 см	41 - 47 рослин/м ² 7 - 6 см
	Точний висів на 45 см	22 - 25 рослин/м ² 9 - 8 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см
Початковий ріст	інтенсивний		
Розвиток восени	швидкий		
Схильність до витягування точки росту	слабка		
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків	хороша		
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків	хороша		
Зимостійкість	дуже висока		
Відновлення вегетації	середнє		
Весняний розвиток	швидкий		
Цвітіння	середнє, майже одночасно з гібридом ШЕРПА		
Толерантність до фомозу	висока		
Толерантність до склеротиніозу	висока		
Висота рослин	середньонизький, 160 – 175 см		
Посухостійкість	висока		
Стійкість до вилягання	дуже висока		
Тип дозрівання	від середньораннього до середньостиглого		
Стійкість до розтріскування стручків	дуже висока		
Придатність до нетривалого перестою	придатний		

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Підприємство: ТОВ «Відродження»

Область: Дніпропетровська
Орна площа: 13 200 га

Посіяно під ріпаком: 3 100 га
З них під технологією КЛ: 500 га

Погонюк Євгеній, заступник директора: «Ріпаком займаємося уже тривалий час, в себе в господарстві висіваємо озимі ріпаки як традиційні, так і під технологією КЛ. Кожного року також висіваємо демо ділянки озимого ріпаку. В минулому році традиційно посіяли демо і компанія «НПЦ Україна» представила нам свій новий високоврожайний, стійкий до фомозу кореневої шийки гібрид КЛАВІР КЛ. Ми із зацікавленістю посіяли цей гібрид, щоб краще його дослідити і побачити розвиток від посіву до збирання, плануємо його в майбутньому висівати у себе в товарних посівах».

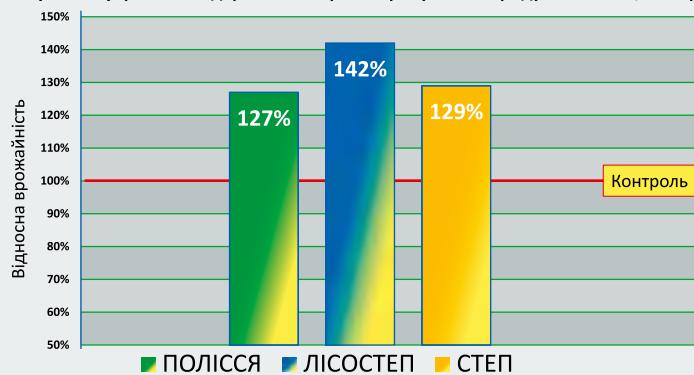

Відмінна перезимівля гібриду КЛАВІР КЛ на демо в ТОВ «Прогрес» Волинської області, посів 12.08.2019

- Розетка листків розвинена, але черешки невидовжені
- Втрати листя 0%
- Точка росту невидовжена, хоч товщина кореневої шийки > 20 мм
- Корінь рослини абсолютно здоровий без ознак інфікування

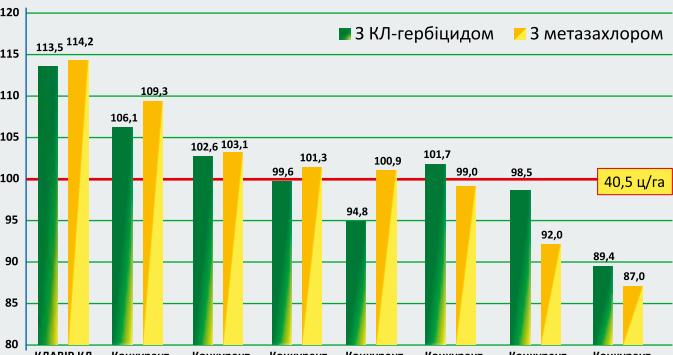

Результати українських державних сортовипробувань гібриду КЛАВІР КЛ, 2018 р.

Джерело: Результати державного сортовипробування. Контроль полісся – 24,1 ц/га (4 локації), Контроль лісостеп – 32,1 ц/га (3 локації), Контроль степ – 19,7 ц/га (2 локації)

Результати точних дослідів SPZO/BASF по гібриді КЛ–сегменту з застосуванням різних гербіцидів, Чехія 2018/19 рр.

Джерело: Rapool International, 2019 р. Контроль – 40,5 ц/га

Рене Бранд, міжнародний продукт менеджер NPZ

«З впровадженням на європейський ринок технології Clearfield, виробники мають альтернативу для гербіцидного контролю забур'яненості в посівах ріпаку. Але сьогодні сформований також запит на міцні гібриди з сильною абіотичною та біотичною толерантністю до складних умов, що можуть виникати впродовж всього періоду вегетації ріпаку. Для компанії NPZ не достатньо створити хороший КЛ-гібрид. Цей гібрид має з легкістю приймати виклики від Балтійського до Чорного морів. Це одна з традиційних найсильніших сторін нашої селекції яка також притаманна інноваційному сегменту КЛ-гібридів від NPZ.

Тому ми пишаємося тим, що можемо запропонувати новий потужний та надійний гібрид КЛАВІР КЛ, який підтверджив свій потенціал врожайності за складних умов останніх років.

Останні 2 роки характеризувались підвищеними вимогами до нових кандидатів. Холодні весни, посуха, спека влітку, а також сильний натиск шкідників ріпаку. Та завдяки яскраво вираженій стійкості і високому потенціалу врожайності, гібрид вражаюче продемонстрував свою ефективність у спеціальних випробуваннях Clearfield у 2018 та 2019 рр. у Чехії. КЛАВІР КЛ успішно завершив реєстраційні випробування в Угорщині, Болгарії та Україні з багатообіцяючими результатами та підтверджив свою виключну надійність серед всіх гібридів КЛ-сегменту в чеських випробуваннях Clearfield SPZO в 2018 та 2019 рр.

КЛАВІР КЛ пропонує привабливий агрономічний набір, заснований на чудовій стійкості до стресів та відмінному здоров'ї рослин. З передачею гена **APR37 (= RlmS)** у наш генетичний пул КЛ-гібридів, ми тепер можемо запропонувати перспективний гібрид Clearfield із сильною стійкістю до фомозу стебла та кореневої шийки, що ідеально підходить для коротко ротаційних сівозмін.

Тому я рекомендую **КЛАВІР КЛ** як найкращий вибір гібриду для вашої технології Clearfield у 2020 році».

МЕРСЕДЕС

Витривалі сходи

Відмінна
зимостійкість

Високий вихід
олії

МЕРСЕДЕС – гібрид, який позиціонує себе у виробництві, як зручний у вирощуванні та стабільний в урожайності. Надзвичайно висока зимостійкість є характерною ознакою **МЕРСЕДЕСа**. Відстрочене цвітіння зменшує ризик пошкодження бутонів заморозками та можливий негативний вплив від пізнього внесення гербіцидів весною. Все це дає змогу рослинам **МЕРСЕДЕСа** сформувати потужну крону з довгими бічними пагонами на міцному стеблі та утворити максимальну кількість стручків. Зручність **МЕРСЕДЕСа** також полягає в його невибагливості до механічного складу ґрунту та чудовій придатності до безплужного обробітку, що дає змогу швидко готовувати

площи під посів в засушливих регіонах, з мінімальним втратами ґрунтової вологи. Гомогенність дозрівання в середньоранні строки робить його збирання швидким та забезпечує оптимальну вологість після обмолоту. **МЕРСЕДЕС** можна висівати в оптимальні строки, вже починаючи з 10 серпня і до початку вересня, але за умови висіву в дуже пізні строки (I декада вересня та II-III декада вересня для півдня України) краще віддати перевагу гібридам ШЕРПА, ВІСБІ, АТОРА, РАГНАР та ШРЕК.

Типу ґрунту		середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*		Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²	50 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	33 - 37 рослин/м ² 10 - 9 см	41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см	47 - 56 рослин/м ² 7 - 6 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.6 см
Початковий ріст			інтенсивний	
Розвиток восени			швидкий	
Схильність до витягування точки росту			слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			хороша	
Зимостійкість			дуже висока	
Відновлення вегетації			середнє	
Весняний розвиток			помірний	
Цвітіння		середньопізнє, на 3-4 дні пізніше від гібриду ШЕРПА		
Тolerантність до фомозу			висока	
Тolerантність до склеротиніозу			висока	
Висота рослин			середньорослий, 165 – 175 см	
Посухостійкість			висока	
Стійкість до вилягання			дуже висока	
Тип дозрівання		від середньораннього до середньостиглого		
Стійкість до розтріскування стручків			висока	
Придатність до нетривалого перестою			малопридатний	

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

ШЕРПА – високоврожайний, швидкорослий і життєздатний гібрид із високою придатністю до пізніх строків сівби. З 2014 року цей гібрид демонструє виробничі рекорди в різних частинах України. Найвищий результат на виробництві складав 68,5 ц/га в 2015 році. 2017 року гібрид **ШЕРПА** також був відзначений рекордом, урожайність вище 63 ц/га була отримана вже в Житомирській області в виробництві. Стабільно високою врожайністю **ШЕРПА** відзначена на великих площах вирощування в різних частинах України. Перевагами **ШЕРПИ** є хороша зимостійкість, висока регенеративна здатність навесні, висока посухостійкість. **ШЕРПА** поєднує в собі класичний середньо високий тип

росту з високим головним стеблом і дуже довгими бічними пагонами. Дуже цінною особливістю **ШЕРПИ** є її надзвичайно ефективний корінь, що має велику частку кореневих волосків та бокових корінців. Це дає можливість гібриду найефективніше використовувати поживні речовини та вологу, пришвидшує регенерацію та вітальність рослин цього гібриду. **ШЕРПА** є саме тим гібридом що здатен реалізувати найамбітнішу інтенсивну технологію вирощування озимого ріпаку в різних кліматичних зонах України.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти			
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток			
Стратегія посіву*		Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній	Дуже пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 40 рослин/м ² 33 - 37 рослин/м ² 10 - 9 см	45 - 50 рослин/м ² 41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см	50 - 55 рослин/м ² 47 - 52 рослин/м ² 7 - 6.5 см	37 - 39 рослин/м ² 6 - 5.7 см
Початковий ріст				інтенсивний	
Розвиток восени				дуже швидкий	
Схильність до витягування точки росту				слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змікання рядків				дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків				хороша	
Зимостійкість				дуже висока	
Відновлення вегетації				середнє	
Весняний розвиток				шивидкий	
Цвітіння				середнє	
Толерантність до фомозу				висока	
Толерантність до склеротиніозу				висока	
Висота рослин				середньорослий, 165 – 175 см	
Посухостійкість				дуже висока	
Стійкість до вилягання				дуже висока	
Тип дозрівання				від середньораннього до середньостиглого	
Стійкість до розтріскування стручків				висока	
Придатність до нетривалого перестою				малопридатний	

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Головною інноваційністю цього гібриду є ознака стійкості до фомозу кореневої шийки та стебла **APR37**. Компанія NPZ пропонує **KIKER** тим господарствам, які хочуть зменшити вплив хвороб стебла озимого ріпаку та тим самим стабілізувати урожайність. За результатами досліджень SPZO в Чехії, за період з 2016 по 2018 роки **KIKER** зайняв перше місце по стійкості гібридів ріпаку до хвороб стебла, а саме фомозу, склеротинії та вертициліозу. Третє місце в цьому рейтингу посів гібрид АТОРА.

Зручність **KIKER** у виробництві забезпечується швидким розвитком восени, але без схильності до витягування точки росту, хорошої перезимівлі листя як без снігового покриву, так

і під ним. Гібрид є невисоким, з не надто раннім цвітінням та нестрімким весняним ростом центрального пагона, що забезпечує перевагу при пестицидних обробітках на кінцевих фазах розвитку.

За результатами офіційних сортовипробувань в Німеччині 2015-2017 рр. **KIKER** входить в десятку найурожайніших гібридів озимого ріпаку, середня урожайність його склала за 3 роки 50,8 ц/га. Потенціал виробничої урожайності гібриду **KIKER** в Україні оцінюється також як високий - 50-55 ц/га.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*		Ранній непридатний	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²	50 - 55 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 38 рослин/м ² 9.5 - 8.5 см	41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см	47 - 55 рослин/м ² 7 - 6 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	25 - 28 рослин/м ² 9 - 8 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст			інтенсивний	
Розвиток восени			швидкий	
Схильність до витягування точки росту			слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			хороша	
Зимостійкість			дуже висока	
Відновлення вегетації			середньораннє	
Весняний розвиток			помірний	
Цвітіння		середньопізнє, на 1-2 дні пізніше від гібриду ШЕРПА		
Толерантність до фомозу			дуже висока	
Толерантність до склеротиніозу			дуже висока	
Висота рослин			середньорослий, 165 – 175 см	
Посухостійкість			висока	
Стійкість до вилягання			дуже висока	
Тип дозрівання			середньостиглий	
Стійкість до розтріскування стручків			дуже висока	
Придатність до нетривалого перестою			придатний	

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Ефективність нової селекції NPZ проти вертицельозу

Конкурент

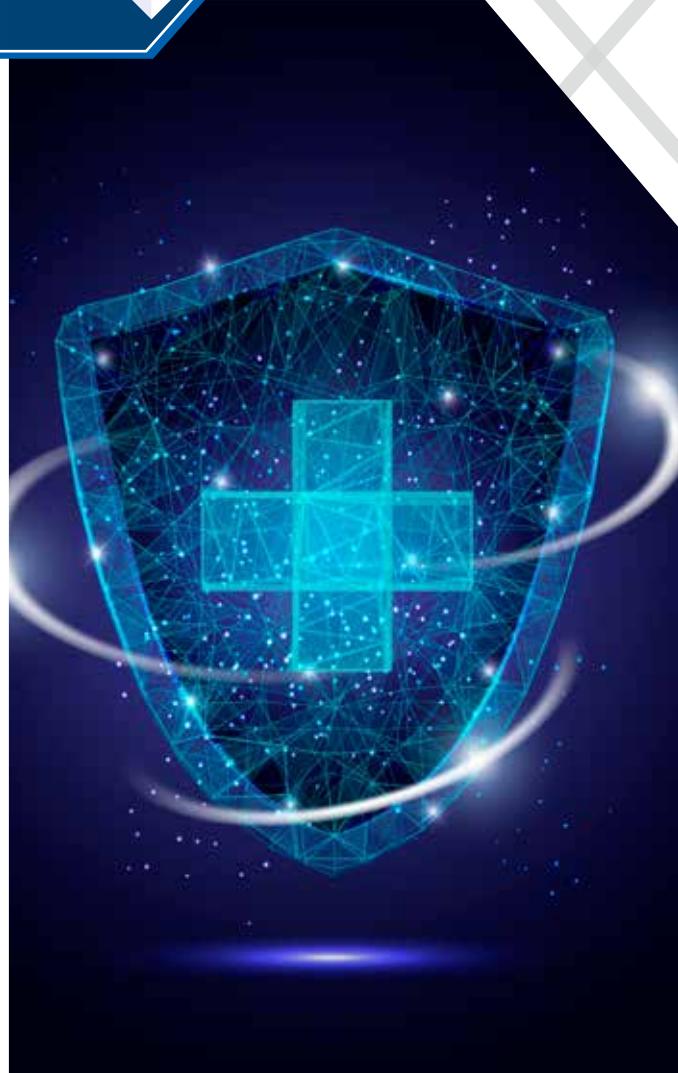

KIKER

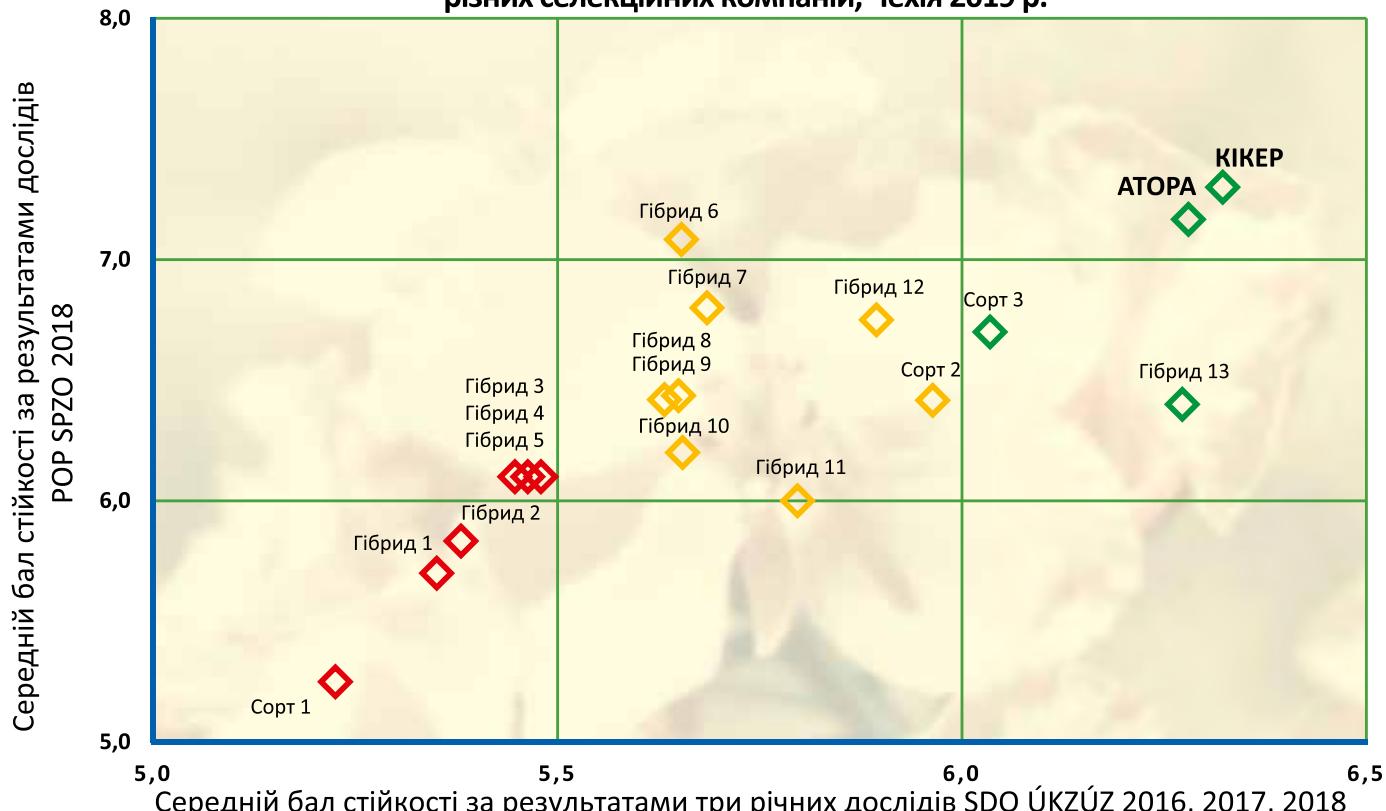
Джерело: NPZ Hohenlieth (Німеччина), LP523 ділянка врожаю 2018 р.,
Порівняння гібриду KIKER з Конкурентом, вплив Verticillium.

Результати урожайності демонстраційних посівів гібридіу
КІКЕР в 2018 - 2019 роках, ц/га (на 7% вологості)

Господарство	Урожайність, ц/га
ТОВ "Волинь Нова" Волинська обл.	55.3
ТОВ "Нива Переяславщини" Київська обл.	48.4
ТОВ "НВФ "Урожай" Черкаська обл.	44.2
ТОВ "Агросоюз" Житомирська обл.	45.8
ТОВ "Вега Агро" Житомирська обл.	41.8
ТОВ "Агропродсервіс" Тернопільська обл.	51.0
ТОВ "Деметра" Дніпропетровська обл.	44.3
ПП "Юхимівське" Вінницька обл.	47.5
СП "Інтерагро Сквира" Київська обл.	42.6
ТОВ "Рос Агро" Кіровоградська обл.	44.3
СФГ "Калашника" Дніпропетровська обл.	41.0
СП "Інтерагро Сквира" Київська обл.	41.3
СВК "Ставровський" Одеська обл.	33.2
ТОВ "Захід-Агро МХП" Львівська обл.	36.2
ТОВ "Волинь Нова" Волинська обл.	46.9
ТОВ "Фаворит-Агро" Рівненська обл.	44.8

Результати досліджень по стійкості до вертицильозу гібридів
різних селекційних компаній, Чехія 2019 р.

Джерело: SPZO Чеська Республіка 2018, кореляція даних Рекомендаційного списку 2016 - 2018 (ÚKZÚZ, SDO)
та офіційних результатів випробувань від POP SPZO 2018, N = 18 (15 гібридів та 3 сорти).

РАГНАР – це майстер пізнього посіву, з яскравою початковою енергією росту. Є велика кількість гібридів що ростуть швидко восени, але гібридів що ростуть швидко в умовах короткого дня небагато. Одним із таких гібридів є **РАГНАР**. Цікава особливість гібриду проявляється і у весняному споживанні азоту. Менш розвинені рослини гібриду **РАГНАР** здатні тримати планку урожайності оптимально розвинених до зими рослин, але необхідно зазначити, що потребують вони при цьому дещо більшої норми азоту в підживлення. І навпаки, на розвинених посівах **РАГНАРу** норму азоту

підживлення слід корегувати на зменшення. Сама ж планка урожайності гібриду є доволі високою. На точному досліді в Одеській області, на зрошенні гібрид забезпечив урожайність **76,6 ц/га**, що говорить про його великий потенціал. **РАГНАР** є чудовим доповненням до вже добре зарекомендованих гібридів ШРЕК та АТОРА, так як не співпадає з ними по темпах розвитку стебла та не надто сильно по досягненню. Приємним бонусом **РАГНАРа** є його **резистентність до вірусу пожовтіння турнепсу (TuYV)**, що розповсюджується попелицями особливо за умов сухої теплої осені.

Типу ґрунту	середні та важкі ґрунти			
Обробіток ґрунту	оранка, глибоке рихлення			
Строки посіву*	Ранній непридатний	Оптимальний	Пізній	Дуже пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	43 - 45 рослин/м ²	50 - 55 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	30 - 33 рослин/м ² 11 - 10 см	37 - 41 рослин/м ² 9 - 8 см	45 - 48 рослин/м ² 7.5 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	30 - 34 рослин/м ² 7 - 6.5 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст	дуже інтенсивний			
Розвиток восени	дуже швидкий			
Схильність до витягування точки росту	середня			
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків	хороша			
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків	хороша			
Зимостійкість	дуже висока			
Відновлення вегетації	середнє			
Весняний розвиток	помірний			
Цвітіння	середнє, на 1 день пізніше від гібриду ШЕРПА			
Толерантність до фомозу	висока			
Толерантність до склеротиніозу	висока			
Висота рослин	середньовисокий, 175 – 185 см			
Посухостійкість	дуже висока			
Стійкість до вилягання	дуже висока			
Тип дозрівання	середньостиглий			
Стійкість до розтріскування стручків	дуже висока			
Придатність до нетривалого перестою	придатний			

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Володимир Гіска, Регіональний менеджер ТОВ «НПЦ Україна»:

«Не кожний гібрид озимого ріпаку в Одеській області здатен задовольнити потребу сучасного досвідченого агронома. Наша компанія пропонує висівати в Одеській області далеко не всі гібриди, а тільки ті, що були відзначені досвідом наших клієнтів як найкраще адаптовані для південного клімату. Оптимальні строки посіву на півдні України припадають на вересень. Тому гібрид повинен швидко рости за умов скороченого дня. Мати високу стійкість до хвороб, бо період пошкодження та потенційного інфікування восени як правило довший, ніж в інших регіонах, зимувати та не втрачати потенціал хорошої урожайності навіть за умови недостатнього розвитку перед зими.

Рекорди це річ мінлива. Позитивна стабільність за різного розвитку, кліматичних умов та різних технологій вирощування це те, що має значення саме в нашій зоні ризикованого землеробства.

Гібрид **РАГНАР** це новинка, яка вже встигла здивувати. У 2017 році на точних дослідах на зрошенні цей гібрид спромігся показати урожайність 76,6 ц/га, а у 2018 році на богарі 52,2 ц/га. Це другий результат після гібриду ШРЕК. Тож будемо раді запропонувати Вам цей гібрид в сезоні посіву 2019 року».

Підприємство: ФГ «ЮГ»

Область: Херсонська
Орна площа: 1000 га

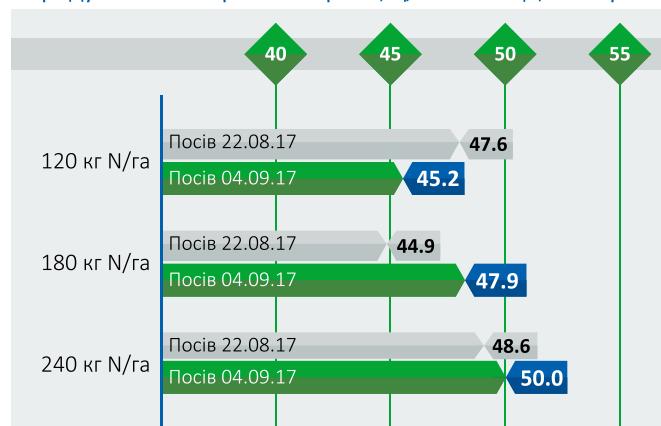
Посіяно під ріпаком: 300 га

Андрій Юркевич, головний агроном: «Серед новинок від компанії «НПЦ Україна» зацікавилися гібридом РАГНАР, який вибрали в першу чергу за його характеристики, а саме - стійкість до хвороб та високі показники врожайності.

У 2019 році посіяли на зрошенні 45 га під цим гібридом, попередник – озимий ячмінь. Посів було проведено в середині серпня і зроблено 2 рострегуляції (Карамба Турбо). За цей період вегетації відмітили його інтенсивний ріст, а також дуже гарну реакцію на азотні добрива. Також, у порівнянні із іншими гібридами, посіяними у нашому господарстві, мали змогу відмітити здатність РАГНАРу до більш інтенсивного гілкування. Плануємо вийти на врожайність в 50 ц/га, адже гібрид, згідно характеристик, спроможний і на більше!»

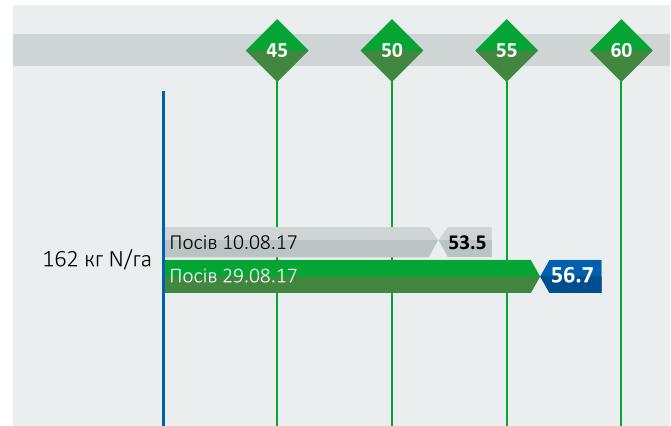

Результати урожайності оптимального та пізнього посівів гібриду РАГНАР за різних норм N, ц/га. Польща, 2018 р.

Джерело: Rapool, Gola/Rępovo, n = 3, Польща 2018 р., фізичне добриво аміачна селітра, P_2O_5 90 кг/га, K_2O 160 кг/га, S 40 кг/га в д.р..

Результати урожайності раннього та пізнього посівів гібриду РАГНАР, ц/га. Україна, 2018 р.

Джерело: Точні досліди, n = 3, Київська обл., Сквирський р-н, 2018 р., фізичне добриво аміачна селітра, P_2O_5 40 кг/га, K_2O 28 кг/га, S 48 кг/га в д.р..

ШРЕК - високоврожайний гібрид із підвищеною посухостійкістю. Добре відомий на півдні та заході України. Стірмкий розвиток гібриду восени дозволяє висівати його на початку осені, що часто характерно для південних областей нашої країни. Навіть за пізніх сходів **ШРЕКа** аграрії мають впевненість в цьому гібриді, завдяки особливостям його весняного розвитку. **ШРЕК** характеризується дуже раннім стартом весною, має раннє цвітіння. Завдяки синергії раннього закладання стручків, потужного стрижневого кореня та пізнього достигання **ШРЕК** має достатньо часу на

розвиток саме продуктивної маси, його стручки вражают своєю довжиною та виповненістю. Маючи високі рослини – 1,8 м, **ШРЕК** одночасно відрізняється надзвичайною стійкістю до вилягання. До моменту збирання посіви **ШРЕКа** трохи нахиляються, завдяки чому рівномірно дозрівають. Міцність стручка гібриду **ШРЕК** вже відзначена українськими ріпаководами. Стручки можуть довго залишатися нерозкритими після достигання, що дозволяє мати гнучкий графік під час збирання ріпаку та озимих зернових.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*		Ранній непридатний	Оптимальний	Пізній Дуже пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	43 - 45 рослин/м ²	50 - 55 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	30 - 33 рослин/м ² 11 - 10 см	37 - 41 рослин/м ² 9 - 8 см	45 - 48 рослин/м ² 7.5 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	30 - 34 рослин/м ² 7 - 6.5 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст		інтенсивний		
Розвиток восени		дуже швидкий		
Схильність до витягування точки росту		середня		
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків		хороша		
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків		задовільна		
Зимостійкість		висока		
Відновлення вегетації		раннє		
Весняний розвиток		дуже швидкий		
Цвітіння		середньорозчленене, на 1-2 дні раніше від гібриду ШЕРПА		
Толерантність до фомозу		висока		
Толерантність до склеротиніозу		висока		
Висота рослин		середньовисокий, 175 – 185 см		
Посухостійкість		дуже висока		
Стійкість до вилягання		дуже висока		
Тип дозрівання		пізньостиглий		
Стійкість до розтріскування стручків		дуже висока		
Придатність до нетривалого перестою		придатний		

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

КСЕНОН

Високоврожайний гібрид для ранніх строків сівби – вже з початку серпня. У перший рік виходу на ринок у 2011 році він одразу здобув своїх прихильників. Як і АБАКУС, гібрид **КСЕНОН** відмінно реагує на внесення рекомендованих норм регуляторів росту. Природна зимостійкість **КСЕНОНу** на високому рівні, це дозволяє мінімізувати втрати врожаю за недостатньої осінньої рістрегуляції. Наприклад коли погодні умови не дозволяли проводити планові обробітки морфорегуляторами. Відмінною рисою **КСЕНОНА** є ранній потужний старт навесні, що допомагає рослинами цього

гібриду отримати домінування над можливими сходами бур'янів навесні. Часто це є актуальним для зріджених посівів. Довгий центральний пагін з великою кількістю стручків є ще одним плюсом для отримання додаткової прибавки врожаю. У **КСЕНОНА** дуже добра стійкість до вертициліозу і відмінна стійкість стручків до розтріскування.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення		
Строки посіву*		Дуже ранній Ранній	Оптимальний	Пізній малопридатний
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²	45 - 55 рослин/м ²	55 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 42 рослин/м ² 9.5 - 8 см	42 - 48 рослин/м ² 8 - 7 см	48 - 56 рослин/м ² 7.5 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	28 - 32 рослин/м ² 8 - 7 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст			інтенсивний	
Розвиток восени			швидкий	
Схильність до витягування точки росту			слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			хороша	
Зимостійкість			дуже висока	
Відновлення вегетації			дуже раннє	
Весняний розвиток			дуже швидкий	
Цвітіння		раннє, на 2-3 дні раніше від гібриду ШЕРПА		
Толерантність до фомозу			висока	
Толерантність до склеротиніозу			висока	
Висота рослин			середньорослий, 165 – 175 см	
Посухостійкість			висока	
Стійкість до вилягання			дуже висока	
Тип дозрівання			від раннього до середньораннього	
Стійкість до розтріскування стручків			дуже висока	
Придатність до нетривалого перестою			придатний	

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

МЕНТОР є спеціальним гібридом, що має резистентність до кили капусти. Цей гібрид вже вдало зарекомендував себе в країнах Західної та Центральної Європи як зимостійкий, стабільний в урожайності, з високим виходом олії.

МЕНТОР гарно зимує за перепадів температури та відсутності снігового покриву, відрізняється підвищеною стійкістю до стресів та за умов хорошого осіннього розвитку не є вибагливим до інтенсивної технології, тому є чудовим рішенням для умов континентальної Європи. Перш за все **МЕНТОР** рекомендований для підкислених, перевозложених ґрунтів Західної України. Особливо в

господарствах, де вже було виявлено проблему кили. Також гібрид можна висівати ріпаководам інших регіонів, що вирощують ріпак в суворіших умовах на кислих ґрунтах.

МЕНТОР це лише один з методів стримування розповсюдження кили капусти. Для повного вирішення даної проблеми необхідно впроваджувати довготривалу сівозміну озимого ріпаку, проводити комплекс меліоративних заходів на інфікованих полях та контролювати можливе переміщення збудників кили технікою, взуттям, тваринами та стічними водами.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення		
Строки посіву*		Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	35 - 40 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²	50 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	33 - 37 рослин/м ² 10 - 9 см	41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см	47 - 56 рослин/м ² 7 - 6 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.6 см
Початковий ріст				
Розвиток восени				
Схильність до витягування точки росту				
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків				
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків				
Зимостійкість				
Відновлення вегетації				
Весняний розвиток				
Цвітіння				
Тolerантність до фомозу				
Тolerантність до склеротиніозу				
Висота рослин				
Посухостійкість				
Стійкість до вилягання				
Тип дозрівання				
Стійкість до розтріскування стручків				
Придатність до нетривалого перестою				

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Доктор Крістіан Флеченекер, керівник відділу селекції NPZ:

«Кила капусти стає все більш актуальною проблемою в зонах інтенсивного вирощування ріпаку, у Німеччині, Польщі, Канаді. На даний момент всі селекціонери використовують одну і ту ж саму селективну резистентність проти цієї хвороби, яка була впроваджена на ринок компанією NPZ. Це так звана «МЕНДЕЛЬ-резистентність», яка гарантує захист від більшості різновидів кили капусти в Європі.

МЕНТОР, що має також «МЕНДЕЛЬ-резистентність», є комбінацією двох дуже стабільних і успішних батьківських ліній, які також є батьками більш ніж 10 інших зареєстрованих гібридів. Сам МЕНТОР зареєстрований у 8 європейських

країнах після успішного проходження офіційних випробувань у Західній, Північній та Східній Європі. Ці результати свідчать про виняткову продуктивність цього гібриду в багатьох різних умовах навколошнього середовища. На підставі чудової зимостійкості, відмінної стійкості до вилягання та гарного здоров'я рослин, МЕНТОР є унікальним у сегменті гібридів зі стійкістю до кили, з непревершеною стабільністю врожаю».

Кила капусти у Львівській області

Збудником кили капусти на ріпаку є *Plasmodiophora brassicae*. Основною причиною виникнення цього захворювання є дуже часте повернення ріпаку на те ж саме поле. В зоні ризику поля, що мають кислі ґрунти та дуже високий вміст вологи - понад 60 %. Як правило інфікування відбувається восени, тому ранні посіви пошкоджуються сильніше. Перші симптоми можна спостерігати на коренях молодих рослин. В залежності від умов осені листова маса інфікованих рослин може не відображати симптомів до входу в зиму. Спори кили інфікують коріння, що часто призводить до повної загибелі рослин. Пізніше спори вивільняються знову в ґрунт, де можуть зберігати свою життєздатність на протязі 20 років, напіврозділ відбувається через 3,6 року. Кила є вкрай небезпечним ворогом ріпаководів, близько 10 % ріпакових площ у Світі є інфікованими. Тому варто зробити максимум, щоб обмежити розповсюдження патогену.

Стратегія контролю кили капусти:

- Вирощувати ріпак на потенційно інфікованих полях з інтервалом не менше ніж 4 роки;
- Використовувати тільки гібриди що мають резистентність до кили;
- Уникати надто ранніх строків посіву;
- Проводити вапнування та підвищувати показник pH ґрунту;
- Контролювати щільність передплужної «підошви», не допускаючи застою води на полях;
- Боротися з хрестоцвітими бур'янами та знищувати інфіковані рослини;
- Попереджувати розповсюдження з ґрунтом (чиста техніка та взуття і т.п.).

Корінь традиційної рослини ріпаку що була вражена килою
Львівська область, Самбірський район
2018-2019 рр.

Ліворуч корінь гібриду МЕНТОР, праворуч гіbrid без резистентності до кили
Львівська область, Самбірський район 2019 р.

Фото: 11.10.2018

Фото: 19.02.2019

Фото: 12.09.2019

Стан листків рослин традиційного гібриду ріпаку що був вражений килою.
Львівська область, Самбірський район 2019 р.

АБАКУС

Особливістю гібрида **АБАКУС** є не схильність до переростання восени, завдяки чому гібрид відрізняється чудовою зимостійкістю. Тому **АБАКУС** особливо добре підходить для ранніх строків сівби, що підтвердили практичні результати 2010-2019 рр. **АБАКУС**, так само, як

ВІСБІ та РОХАН, дуже сильно реагує на осіннє внесення регуляторів росту. Гібрид придатний для вирощування на легких ґрунтах, тому є досить популярним на півночі України. Для **АБАКУСа** характерний швидкий розвиток навесні з раннім цвітінням і дозріванням.

Типу ґрунту	легкі, середні та важкі ґрунти оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток			
Обробіток ґрунту	Дуже ранній	Ранній	Оптимальний	Пізній малопридатний
Строки посіву*				
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	40 - 45 рослин/м ² 35 - 42 рослин/м ² 9.5 - 8 см	45 - 55 рослин/м ² 42 - 48 рослин/м ² 8 - 7 см	55 - 60 рослин/м ² 48 - 56 рослин/м ² 7.5 - 7 см
Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	28 - 32 рослин/м ² 8 - 7 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см	
Початковий ріст			інтенсивний	
Розвиток восени			помірний	
Схильність до витягування точки росту			слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			дуже хороша	
Зимостійкість			висока	
Відновлення вегетації			дуже раннє	
Весняний розвиток			швидкий	
Цвітіння		раннє, на 3 дні раніше від гібриду ШЕРПА		
Толерантність до фомозу			висока	
Толерантність до склеротиніозу			висока	
Висота рослин		середньорослий, 160 – 170 см		
Посухостійкість			висока	
Стійкість до вилягання			дуже висока	
Тип дозрівання			ранньостиглий	
Стійкість до розтріскування стручків			висока	
Придатність до нетривалого перестою			малопридатний	

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

ТРУМПФ

Ранній і компактний гібрид з дуже високим потенціалом врожайності. Характерною осінньою особливістю **ТРУМПФа** є його «широке вікно сівби». Швидкий розвиток восени та чудова реакція на застосування ретардантів робить його придатним до висівання за ранніх строків. Як наслідок гібрид формує низьку розетку компактних листків перед зимою, що підвищує якість його перезимівлі. На весні **ТРУМПФ** швидко формує зелену масу, що закриває поле. Яскраво виражений ранній старт та раннє цвітіння вирізняють цей гібрид з

поміж інших, відповідно, швидке формування стручків зменшує негативний вплив можливої засухи на початку літа. Відносно нижче закладання бічних пагонів робить цей гібрид надстійким до вилягання, а спільна батьківська лінія з КСЕНОНом та ШРЕКом, дозволяє **ТРУМПФу** краще витримувати перестій, оскільки стручки цих гібридів мають підвищено стійкість до передчасного розтріскування. Чиста яскраво чорна зернова маса **ТРУМПФа** дарує естетичне задоволення.

Типу ґрунту		середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*		Ранній	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²	45 - 55 рослин/м ²	55 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 42 рослин/м ² 9.5 - 8 см	42 - 48 рослин/м ² 8 - 7 см	48 - 56 рослин/м ² 7.5 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	28 - 32 рослин/м ² 8 - 7 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст			інтенсивний	
Розвиток восени			швидкий	
Схильність до витягування точки росту			слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків			дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків			дуже хороша	
Зимостійкість			висока	
Відновлення вегетації			дуже раннє	
Весняний розвиток			дуже швидкий	
Цвітіння		дуже раннє, на 3-4 дні раніше від гібриду ШЕРПА		
Тolerантність до фомозу			висока	
Тolerантність до склеротиніозу			висока	
Висота рослин		середньонизький, 155 – 165 см		
Посухостійкість			висока	
Стійкість до вилягання			дуже висока	
Тип дозрівання			ранньостиглий	
Стійкість до розтріскування стручків			дуже висока	
Придатність до нетривалого перестою			придатний	

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Поряд із ШЕРПОЮ гібрид **РОХАН** є одним з найбільш вирощуваних в Україні. **РОХАН** вражає дуже високою стабільністю врожаю в екстремальних умовах. Основою високої стресостійкості у посушливих регіонах є глибоко розвинена, потужна коренева система **РОХАНа**, завдяки якій рослина дістає із глибини вологу і поживні речовини.

Тому **РОХАН**, навіть на легких ґрунтах і під час посухи дає високий урожай. Типовий темно-зелений колір листового апарату **РОХАНа** свідчить про те, що цей гібрид має відмінну здатність засвоювати азот із глибоких горизонтів ґрунту.

Типу ґрунту		легкі, середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Стратегія посіву*		Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²	45 - 50 рослин/м ²	50 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	33 - 37 рослин/м ² 10 - 9 см	41 - 47 рослин/м ² 8 - 7 см	47 - 56 рослин/м ² 7 - 6 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/м ² 10 - 9 см	32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.6 см
Початковий ріст		інтенсивний		
Розвиток восени		швидкий		
Схильність до витягування точки росту		слабка		
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків		дуже хороша		
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків		хороша		
Зимостійкість		висока		
Відновлення вегетації		середньораннє		
Весняний розвиток		швидкий		
Цвітіння		раннє, на 2-3 дні раніше від гібриду ШЕРПА		
Толерантність до фомозу		висока		
Толерантність до склеротиніозу		висока		
Висота рослин		середньонизький, 155 – 165 см		
Посухостійкість		дуже висока		
Стійкість до вилягання		дуже висока		
Тип дозрівання		ранньостиглий		
Стійкість до розтріскування стручків		висока		
Придатність до нетривалого перестою		придатний		

* - орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

** - вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

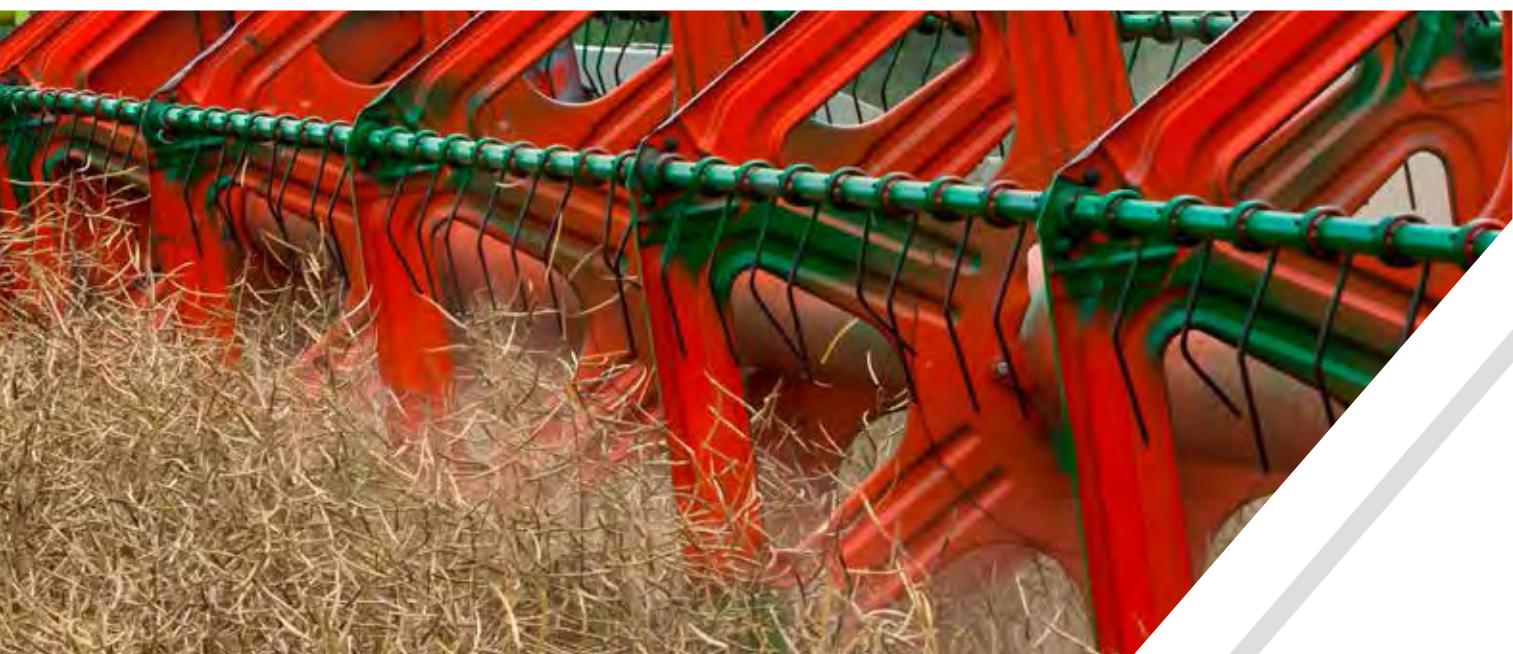
ВІСБІ належить до провідних гібридів ріпаку в Україні. Він об'єднує в собі відмінне раннє дозрівання і стабільно високу врожайність. **ВІСБІ** швидко нарощує листову масу, тож відмінно підходить для пізніх строків сівби. Восени й навесні дуже добре контролює розвиток бур'янів. Гібрид спроможний швидко стартувати навесні, оптимально використовуючи зимову вологу. Цвітіння середнє і дуже

інтенсивне, у результаті закладається велика кількість стручків і насінин у стручку. Середньорослий **ВІСБІ** має інтенсивне бічне розгалуження із низьким закладанням перших бічних стебел. Завдяки поєднанню дуже доброї стійкості до вилягання та рівномірного дозрівання гібрид **ВІСБІ** легко збирати.

Типу ґрунту	середні та важкі ґрунти		
Обробіток ґрунту	оранка, глибоке рихлення, мінімальний обробіток		
Строки посіву*	Ранній малопридатний	Оптимальний	Пізній Дуже пізній
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/ m^2	45 - 50 рослин/ m^2
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	33 - 37 рослин/ m^2 10 - 9 см	41 - 47 рослин/ m^2 8 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	22 - 25 рослин/ m^2 10 - 9 см	32 - 37 рослин/ m^2 7 - 6 см
Початковий ріст	інтенсивний		
Розвиток восени	дуже швидкий		
Схильність до витягування точки росту	слабка		
Реакція на рістрегуляцію до змікання рядків	хороша		
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків	хороша		
Зимостійкість	висока		
Відновлення вегетації	середнє		
Весняний розвиток	швидкий		
Цвітіння	середнє, майже одночасно з гібридом ШЕРПА		
Толерантність до фомозу	висока		
Толерантність до склеротиніозу	висока		
Висота рослин	середньорослий, 160 – 170 см		
Посухостійкість	висока		
Стійкість до вилягання	дуже висока		
Тип дозрівання	ранньостиглий		
Стійкість до розтріскування стручків	висока		
Придатність до нетривалого перестою	малопридатний		

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

TYPE – це вдала комбінація напівкарлика і традиційного гібрида. Для **TYPE** є типовим швидкий ріст восени, завдяки чому гіbrid швидко змикає рядки і краще за класичного напівкарлика конкурює з бур'янами. **TYPE** не схильний до витягування точки росту восени, тому є придатним до раннього висіву. Реакція на застосування морфорегуляторів також сильна, тому краще уникати великих норм, особливо за посушливих умов. Головною особливістю гібридіу є відмінна зимостійкість, що

перевірена в суворих умовах континентальної Європи. Як напівкарлик **TYPE** характеризується помірними темпами розвитку центрального пагона весною та сильним бічним галуженням, тому не потребує застосування великих норм ретардантів. Пізнє цвітіння і дозрівання роблять **TYPE** гарним доповненням в сезоні до класичних гібридів NPZ. Гібрид рекомендований для вирощування на Поліссі та Лісостепу.

Типу ґрунту		середні та важкі ґрунти			
Обробіток ґрунту		оранка, глибоке рихлення			
Строки посіву*		Дуже ранній	Ранній	Оптимальний	Пізній малопридатний
Рекомендована густота сходів в залежності від строку посіву і ширини міжряддя**	Суцільний висів на 15 см	40 - 45 рослин/м ²		45 - 55 рослин/м ²	55 - 60 рослин/м ²
	Точний висів на 30 см Відстань між рослинами	35 - 42 рослин/м ² 9.5 - 8 см		42 - 48 рослин/м ² 8 - 7 см	48 - 56 рослин/м ² 7.5 - 7 см
	Точний висів на 45 см Відстань між рослинами	28 - 32 рослин/м ² 8 - 7 см		32 - 37 рослин/м ² 7 - 6 см	37 - 40 рослин/м ² 6 - 5.5 см
Початковий ріст				інтенсивний	
Розвиток восени				швидкий	
Схильність до витягування точки росту				слабка	
Реакція на рістрегуляцію до змикання рядків				дуже хороша	
Реакція на рістрегуляцію в фазах від 6 до 8 листків				дуже хороша	
Зимостійкість				дуже висока	
Відновлення вегетації				середнє	
Весняний розвиток				помірний	
Цвітіння				пізнє, на 4-5 дні пізніше від гібридіу ШЕРПА	
Толерантність до фомозу				висока	
Толерантність до склеротиніозу				висока	
Висота рослин				середньонизький, 155 – 160 см	
Посухостійкість				висока	
Стійкість до вилягання				дуже висока	
Тип дозрівання				пізньостиглий	
Стійкість до розтріскування стручків				дуже висока	
Придатність до нетривалого перестою				придатний	

*- орієнтовні строки посіву для регіонів України вказано в таблиці 1 на с. 26

**- вказані норми висіву є актуальними за умови отримання сходів на 4-7 добу після посіву.

Озимий ріпак: орієнтир на ранню сівбу!

ОБРОБІТОК ҐРУНТУ

Правильний обробіток ґрунту під ріпак розпочинають із якісного розподілу соломи та решток, а також своєчасного поверхневого обробітку стерні (6–10 см) одразу після збирання попередника. Усі придатні для цього агрегати, такі, як культиватор і дискова борона, потрібно оснащувати сучасними важкими котками для зворотного ущільнення, щоб утримати ґрутову вологу і спровокувати негайні ходи падалиці зернових. Нехтування цими правилами може привести до грубогрудкуватої структури ґрунту для сівби та кілька хвиль проростання падалиці зернових.

Коли очікують посушливих умов, а ґрунт містить ще достатньо вологи, необхідно одразу після збирання попередника провести основний обробіток ґрунту і власне сівбу. При цьому продуктивність плуга або культиватора потрібно адаптувати під сівалку, щоб зберегти наявну вологу для проростання насіння ріпаку. Якщо у ґрунті немає достатньої кількості вологи для невідкладної сівби, все одно після збирання попередника і застосування дискового лущильника по стерні, необхідно провести оранку і підготуватися до сівби.

Нерівномірні ходи – це наслідок помилок, яких припустилися під час підготовки ґрунту. Головна мета – це збереження в ґрунті вологи та відновлення капілярності після основного обробітку ґрунту, аби дрібному насінню ріпаку було вдосталь вологи для проростання. Короткий часовий інтервал між збиранням попередника і сівбою ріпаку зазвичай не дає змоги сформуватися природній капілярності. Отже, після оранки, а також культивації в Україні потрібно застосовувати важкі кільчасті котки, як це роблять у Західній та Центральній Європі для швидкого ущільнення ґрунту і відновлення капілярності.

ОСНОВНЕ ДОБРИВО

Для отримання високих результатів на посівах озимого ріпаку потрібно планувати внесення основного добрива восени. Без достатнього забезпечення фосфором та калієм можна отримати гарні рослини восени до входження в зиму, але не можна бути впевненим в якісній перезимівлі цих рослин та їх міцному імунітеті. Після сходження снігу цей імунітет вкрай необхідний, бо з хворобами можна

боротися фунгіцидним методом тільки після стабілізації позитивних температур, що в деяких регіонах України було актуальним цього року.

Вибір добрив та їх норм перш за все залежить від типу ґрунту та попередника.

АЗОТ. Для досягнення оптимальної фази до зими — 8-12 листків, ріпаку необхідно засвоїти близько 100 кг/га N. Також необхідно врахувати, що наявний в ґрунті азот також використовується біотою для мінералізації поживних залишків попередника. Застосування азотних добрив для стимуляції росту рослин ріпаку може бути дуже актуальним за пізнього посіву. Та слід зазначити, що наявність у ґрунті великої кількості нітратного азоту на кінець вегетації може привести до зниження морозостійкості рослин. Винос попередником N також треба враховувати, коли попередник це ячмінь або пшениця. Горох навпаки може акумулювати до 60 кг/га азоту під ріпак, тому в таких умовах азот не потрібно вносити. Азотні добрива краще застосовувати максимум до жовтня (середини жовтня в південних регіонах).

ФОСФОР. Загальна потреба у фосфорі для формування урожайності, наприклад 40 ц/га, становить близько 90 кг/га. При застосуванні фосфорних добрив потрібно орієнтуватись на вміст його в ґрунті. Так, легкі кислі ґрунти завжди будуть з дефіцитом цього елементу. Фосфор гарно впливає на розвиток кореневої системи молодих рослин, відіграє важливу роль в утворенні цукрів, що в свою чергу впливає на якість перезимівлі. Фосфор слабше засвоюється за температур нижче +10 ° С, тому симптоми його дефіциту, за відсутності в ґрунті фосфорних добрив, можна спостерігати в кінці осінньої вегетації.

P_2O_5 і NH_4 здатні забезпечити хороший розвиток кореня на глибину через явище позитивного хемотропізму, тому їх краще вносити на глибину 15-20 см, за раннього або оптимального висіву.

КАЛІЙ. Після азоту ріпак потребує найбільше калію, повертуючись до прикладу про 40 ц/га, ріпак може спожити K_2O за всю вегетацію близько 170 кг/га. Більше калію в хороших чорноземах з достатнім вмістом гумусу. Восени доступний калій, наряду з фосфором, впливає на розвиток кореневої системи та суттєво покращує зимостійкість. Тому перед посівом необхідно внести 30-80 кг/га цього елемента в залежності від типу ґрунту. Весною калій працює на стійкість до стресів, зокрема посухи. Якість врожаю (маса тисячі, олійність та ін.) також залежить від забезпечення фосфором та калієм.

Приклад розрахункових норм складних добрив під озимий ріпак восени в залежності від типу ґрунту та попередника для урожайності 40 + ц/га та хорошої перезимівлі

Дерново – підзолисті гумус < 1,5% / Cipі лісові гумус < 3%		Чорноземи гумус <7%	
Попередник зернові	Попередник горох	Попередник зернові	Попередник горох
Основний обробіток: Аміачна селітра (КАС) 1-1,5 ц/га Калій хлористий 1 ц/га Сульфат магнію 1-1,5 ц/га	Основний обробіток: Калій хлористий 1 ц/га Сульфат магнію 1-1,5 ц/га	Основний обробіток: Сульфат амонію 1-1,5 ц/га Калій хлористий 0,5-1 ц/га	Основний обробіток: Калій хлористий 0,5-1 ц/га
Ранній і оптимальний посів Під основний обробіток	Пізній посів При посіві в рядок або локально	Ранній і оптимальний посів Під основний обробіток	Пізній посів При посіві в рядок або локально
Амофос 0,8 - 1 ц/га		Амофос 0,8 - 1 ц/га	
N – 46-63 кг/га, P – 41-52 кг/га, K – 60 кг/га, S – 17-25 кг/га, Mg – 16-24 кг/га	N – 9-12 кг/га, P – 41-52 кг/га, K – 60 кг/га, S – 17-25 кг/га, Mg – 16-24 кг/га	N – 30-43 кг/га, P – 41-52 кг/га, K – 30-60 кг/га, S – 24-36 кг/га	N – 9-12 кг/га, P – 41-52 кг/га, K – 30-60 кг/га

Умовно орієнтовні строки посіву гібридів NPZ для областей України

Область	Дуже ранній строк посіву	Ранній строк висіву	Оптимальний строк висіву	Пізній строк висіву	Дуже пізній строк посіву
Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська	28 липня – 5 серпня	5 серпня – 12 серпня	12 серпня – 25 серпня	25 серпня – 5 вересня	5 вересня – 10 вересня
Волинська, Рівненська, Житомирська	25 липня – 5 серпня	5 серпня – 10 серпня	10 серпня – 23 серпня	23 серпня – 31 серпня	31 серпня – 5 вересня
Хмельницька, Вінницька, Чернівецька	25 липня – 5 серпня	5 серпня – 12 серпня	12 серпня – 25 серпня	25 серпня – 5 вересня	5 вересня – 15 вересня
Чернігівська, Сумська	20 липня – 1 серпня	1 серпня – 10 серпня	10 серпня – 20 серпня	20 серпня – 25 серпня	–
Київська, Черкаська, Полтавська	25 липня – 1 серпня	1 серпня – 12 серпня	12 серпня – 25 серпня	25 серпня – 5 вересня	5 вересня – 10 вересня
Кіровоградська, Запорізька, Дніпропетровська, Донецька	25 липня – 5 серпня	5 серпня – 15 серпня	15 серпня – 28 серпня	28 серпня – 8 вересня	8 вересня – 15 вересня
Одеська – північ, Миколаївська, Херсонська	25 липня – 5 серпня	5 серпня – 20 серпня	20 серпня – 5 вересня	5 вересня – 15 вересня	15 вересня – 20 вересня
Одеська - південь	1 серпня – 10 серпня	10 серпня – 25 серпня	25 серпня – 10 вересня	10 вересня – 25 вересня	25 вересня – 1 жовтня

За умов достатнього забезпечення вологовою орієнтир має бути на оптимальні строки висіву!

СТРОКИ СІВБИ - ВІД ДУЖЕ РАННІХ ДО ДУЖЕ ПІЗНІХ

Зважаючи на досвід останніх років можна стверджувати, що в більшості випадків на вибір строку посіву впливає наявність вологи, необхідної для отримання сходів. За умов добре підготованого насінневого ложа часто достатньо 20 мм опадів для отримання сходів, та не у всіх областях України ті опади доступні в оптимальні строки посіву озимого ріпаку, які також в Україні не є стандартними та відрізняються по регіонах.

Оптимальні строки мають бути в пріоритеті. Та все ж, маючи сьогодні сучасну техніку, дієві ретарданти росту, насіння гібридів озимого ріпаку від NPZ, які є селекційно адаптованими до різних строків посіву можемо орієнтуватись на «крайнощі», за умови впевненості в отриманні сходів на 4 - 7 добу після висіву. При прийнятті рішення про **ранній або дуже ранній посів** необхідно врахувати:

1. Коли попередник звільняє поле - чи вистачить часу на підготовку ґрунту під посів;
2. Чи буде наявна влага в ґрунті після його обробітку;
3. Якщо пройшов дощ, скільки часу є для посіву в вологий ґрунт.

Вибір гібридів має дуже важоме значення. Для дуже ранніх і ранніх посівів рекомендуються: **АБАКУС, КСЕНОН, ТУРЕ, ТРУМПФ та КУГА**, ці гібриди не мають склонності до витягування точки росту та мають гарну реакцію на застосування ретардантів. Всі інші гібриди є краще адаптованими до пізніх (МЕРСЕДЕС, РОХАН, КІКЕР, МЕНТОР) та дуже пізніх строків.

В зонах недостатнього зволоження після хорошого дощу в оптимальні строки, часу на засівання всіх планових площ може не вистачити. Тому правильний підхід в такій ситуації - це розділення на ранній посів та оптимальний, або пізній

за потреби. Ситуація наявності вологи може бути актуальна також для пізніх та дуже пізні строків посіву. Для надпізнього строку висіву дуже важомого значення набуває вибір гібридів. Найшвидшими гібридами лінійки NPZ є **ВІСБІ, ШЕРПА, ШРЕК, АТОРА, РАГНАР**, що мають сильний початковий темп росту для досягнення фази 6-10 і більше листків до зимового спокою.

На що звернути увагу за **пізнього або дуже пізнього строку висіву**:

1. Достатньо вологи і тепла для отримання сходів якомога швидше (7 днів після висіву);
2. Забезпечення азотом на старті. Внести під культивацію або під дощ додатково 100 кг/га аміачної селітри.
3. Не використовувати гербіциди з діючою речовиною кломазон (ґрунтові) та піклорам (страхові) для уникнення пригнічення сходів.
4. Обробіток фунгіцидом Фолікур або Тілмор до входу в зиму.

ПОСІВНІ АГРЕГАТИ / ПОСІВНА ТЕХНІКА

Що складніші умови перед сівбою, то вищими є вимоги до посівної техніки. Рівномірні сходи можна отримати, лише коли сівбу провели сівалкою із дисковими сошниками, обладнаною ущільнювальним котком. Є позитивний досвід сівби із сівалками точного висіву, навіть коли ґрунт підготовлено із середньою структурою. Сівалки точного висіву за ширини міжрядь 45 см дають змогу провадити навесні міжряднє боронування посівів. Озимий ріпак дуже добре реагує на такий обробіток значним ростом, особливо за умов весняної посухи. Крім цього, незалежно від температури, паралельно проводять своєчасне й ефективне прополювання проблемних бур'янів.

ЗАСТОСУВАННЯ КІЛЬЧАСТО-РІЗАЛЬНИХ ПАКЕРІВ НА РІЗНИХ ҐРУНТАХ

Спеціфікація	Тип ґрунту					
	Кут профілю	Легкі	Середньо-легкі	Середні	Середньо-важкі	Важкі
Ø 700 мм	30° 45°	+	+	+	+	+
Ø 700 мм	30° 45°	++	++	++	+	+
Ø 900 мм	30° 45°	+++	++	+++	+++	+
Ø 900 мм	30° 45°	+++	+++	++	++	++

РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ВНЕСЕННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ

Мікроелемент	Листове підживлення, г/га		Рекомендації щодо листового підживлення
	200 - 250	400 - 500	
Бор	200 - 250	400 - 500	Осінь: стадія 4-6 листків Весна: фаза росту стебла, бутонізації та початок цвітіння
Марганець	200 - 300	200 - 650	Осінь: стадія 4-6 листків Весна: у фазу бутонізації
Цинк	150 - 300		Осінь: стадія 6 листків Весна: на початок стеблування або фази бутонізації

ДОГЛЯД ЗА ПОСІВАМИ

Ранні посіви потребують надійного та ефективного контролю бур'янів. Захист від найважливіших бур'янів на ріпаку гарантує перевірена комбінація 1,8–2,0 л/га БУТІЗАНу + 0,18–0,2 л/га КОМАНДу не пізніше ніж за три дні після сівби. Якщо обробляти посіви після появи сходів ріпаку, для посилення ефективності проти хрестоцвітих (у стадії сім'ядолі) БУТІЗАН можна комбінувати з 0,03 кг/га САЛЬСИ. На Півдні України комбінація з 0,25–0,3 л/га ГАЛЕРИ СУПЕР та 0,03 кг/га САЛЬСИ дає змогу краще контролювати такі бур'яни, як підмаренник, ромашка, мак і кучерявець Софіїн. Вносити гербіциди необхідно з осені, щоб забезпечити ріпаку безперешкодний старт навесні. Більш ранні посіви потребують дещо ранньої обробки регуляторами росту, щоб уникнути швидкого витягування точки росту. В умовах інтенсивного росту в останні три роки добре зарекомендувала себе обробка КАРАМБОЮ ТУРБО в нормі 0,5–0,8 л/га у стадії 3–5 справжніх листків. Комбінуємо цю обробку із внесенням борних добрив 75–80 г д.р./га. Раннє внесення бору є важливим особливо в умовах посухи, коли бор з ґрунту не засвоюється.

Водночас за нестачі бору всередині кореня починає утворюватися «дупло». Для оптимального розвитку ріпаку восени необхідно 150–200 г д.р./га бору. Подальші листові підживлення проводимо частинами, комбінуючи із внесенням пестицидів. Внесення бору частинами сприяє його рівномірному розподіленню у рослині, оскільки він малорухливий. Для контролю небезпечного капустяного стеблового прихованохоботника рекомендується безпосередньо після сівби встановлювати на полях жовті чашки-пастки. Поріг шкодочинності становить 10 жуків за три дні. Пошкодження капустяним стебловим прихованохоботником спостерігали у листопаді 2009 р. у Кіровоградській обл. Якщо допустити успішне відкладання яєць восени, надалі боротьба з його личинками навесні неефективна.

Ріпак без бору

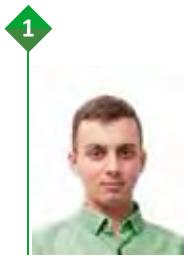
Ріпак із внесенням бору

ГЕРБІЦИДИ НА ОЗИМОМУ РІПАКУ

- нема дії, + менше 50%, ++ 50–84 %, +++ 85–94 %, ++++ 95–100 %

Бур'яни

Гербіциди	Норма, кг/га	Гірчак види (Polygonum)	Лобода (Chenopodium album)	Ромашка (Matricaria)	Грицики звичайні (Capsella bursa-pastoris)	Гірчича польова (Sinapis arvensis)	Кучерявець Софії (Descurainia sophia)	Талабан польовий (Thlaspi arvense)	Осот жовтий (Sonchus arvensis)	Мак (Papaver rhoeas)	Підмаренник чіпкий (Galium aparine)
	2,5	+++	++++	++++	++++	+++	+++	++++	++	+++	+++
Бутізан Авант	2,5	+++	++++	++++	++++	+++	+++	++++	++	+++	++++
Бутізан Стар + Комманд	2 + 0,18	+++	++++	++++	+++	+++	+++	+++	+	+++	++++
Бутізан Стар + Сальса	2 + 0,025	+++	++++	++++	++++	++++	+++	+++	+	+++	++++
Пропоніт + Сальса	2 + 0,025	+++	++++	++++	++	++++	+++	+++	+	+	++++
Галера Супер + Сальса	0,3 + 0,025	++++	+++	++++	++++	++++	+++	+++	++++	++++	++++
Галера Супер	0,2 - 0,3	++++	+++	++++	+	-	-	+++	++++	++	++++
Галера	0,3 - 0,35	++	++	++++	-	-	-	+	++++	+	+++
Сальса	0,025 - 0,035	+++	+	++++	+++	++	+++	+++	-	+	++

**Папроцький
Василь**
+38 (097) 985-91-27
Львівська, Івано-Франківська обл.

**Горчинський
Сергій**
+38 (097) 768-08-83
Рівненська, Львівська,
Івано-Франківська,
Тернопільська обл.

**Шинкар
Олександр**
+38 (097) 924-60-67
Волинська,
Рівненська,
Житомирська обл.

**Жовтун
Валентин**
+38 (097) 405-45-29
Тернопільська,
Хмельницька,
Чернівецька обл.

**Данилюк
Борис**
+38 (096) 752-46-12
Вінницька,
Житомирська обл.

**Гіска
Володимир**
+38 (097) 398-62-62
Миколаївська,
Одеська обл.,
Молдова.

**Свириденко
Максим**
+38 (096) 142-12-22
Київська обл.

**Адамчук
Костянтин**
+38 (095) 277-00-26
Черкаська,
Кіровоградська обл.

База Ігор
+38 (098) 091-07-67
Чернігівська,
Сумська обл.

Шульга Євгеній
+38 (098) 263-19-91
Полтавська,
Дніпропетровська,
Харківська обл.

Горбенко Віталій
+38 (050) 448-27-57
Херсонська,
Запорізька обл.

Тупиця Віталій
+38 (096) 594-83-96
Дніпропетровська,
Харківська, Донецька,
Луганська обл.

ТОВ «НПЦ Україна»:

Тел.: (044) 451-42-79
E-Mail: info@npz.kiev.ua

www.npz.kiev.ua

